

บทคัดย่อ

181326

ชื่อวิทยานิพนธ์	บทบาทของมหาวิทยาลัยท้องถิ่นที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลนครยะลา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ชื่อผู้เขียน	นายนาถพงศ์ พัฒนพันธ์ชัย
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม)
ปีการศึกษา	2548

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำเสนอแนวทางการเสริมสร้างบทบาทด้านสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยท้องถิ่น วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย การศึกษาจากแหล่งทุติยภูมิ การสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาจากแบบสอบถาม ซึ่งแหล่งข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ตัวแทนของชมรมรักษ์แม่น้ำปัตตานี รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของเทศบาลนครยะลาและสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

ผลการศึกษา พบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครยะลามีองค์กรที่เกี่ยวข้องหลายองค์กร ซึ่งแสดงบทบาทในการสนับสนุนซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย แต่สภาพโดยรวมของการจัดการสิ่งแวดล้อมยังไม่มีปัญหามากนัก เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันยังมีน้อย ประกอบกับเทศบาลนครยะลามีโครงสร้างพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี อย่างไรก็ตามหลายฝ่ายเริ่มให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชน

บทบาทด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาภายในเทศบาลนครยะลาในภาพรวมอาจยังไม่เป็นที่กล่าวถึงในวงกว้าง เพราะปัญหาเกี่ยวกับการประสานข้อมูลระหว่างองค์กร รวมทั้งข้อจำกัดบางประการของมหาวิทยาลัย เช่น ข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณ อย่างไรก็ตาม บทบาทการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพน้ำเป็นบทบาทหนึ่งที่ค่อนข้างเป็นที่รู้จักในวงกว้าง

ในปัจจุบันปัญหาความไม่สงบในพื้นที่นับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการแสดงบทบาทด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างมาก

การศึกษาจากแบบสอบถามทำให้ทราบว่าในภาพรวมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลามีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการทดสอบ

สมมติฐานทำให้ทราบว่าปัจจัยทางการศึกษาโดยเฉพาะปีที่เริ่มเข้าศึกษาและสาขาของนักศึกษา มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจและทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษานี้ได้เสนอ "ตัวแบบนักตะกร้อ" เพื่อใช้เป็นมุมมองเชิงบทบาทขององค์กร โดยเปรียบทุกองค์กรในเทศบาลนครยะลาเป็นเสมือนนักตะกร้อในทีมนักตะกร้อ ที่ต้องฝึกฝนการเล่นตะกร้อ มีการเล่นตะกร้อลอดห่วงด้วยกันและสามารถเข้าแข่งขันเซปักตะกร้อได้ ตัวแบบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าทุกองค์กรควรแสดงบทบาทสนับสนุนกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จนถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับที่สูงขึ้นไป

ผลการศึกษาทำให้ได้ข้อเสนอแนะสำหรับการเสริมสร้างบทบาทด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาหลายประการ เช่น การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย การฝึกอบรม การเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ การสนับสนุนห้องปฏิบัติการ การส่งเสริมกิจกรรมของนักศึกษา การวิจัยเพื่อท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรในท้องถิ่น เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว องค์กรในท้องถิ่นทุกองค์กรล้วนมีความสำคัญและควรแสดงบทบาทสนับสนุนกันอย่างเหมาะสม ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาควรมีบทบาทสำคัญในการช่วยสนับสนุนงานด้านวิชาการและชี้นำการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้การจัดการสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ควรอยู่บนความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

The main objective of this study is to propose the guideline for promoting the role of local university in environmental management. Methods of data collection used in this study include collection of secondary data, field survey, in-depth interview and structured questionnaires. Main data sources consisted of administrators, teachers and students of Yala Rajabhat University, members of Assembly of Pattani River Conservation, and officers of Yala Municipality Office and Yala Natural Resources and Environmental Provincial Office.

Findings of the study reveal that there is a little collaboration in environmental management among concerned organizations in Yala Municipality. However, at present, environmental management problems in Yala Municipality are insignificant since Yala Municipality has already managed them properly. Furthermore, concerned local organizations begin to promote environmental awareness for the public to have better understanding towards the environment.

The role of Yala Rajabhat University in environmental management has not widely known in Yala Municipality due to lack of information exchange between them, even though the university has rather widely known in water quality research work. In addition, the university faces problems on limited budget and personnel.

At present, the southern unrest problem is a major obstacle to environmental management as well as to social and economic development. This problem is also an obstacle to environmental management role of Yala Rajabhat University.

From the study, it was found that students of Yala Rajabhat University have knowledge and attitude towards the environmental issues at a moderate level. Some selected educational factors which are year of admission and program of study, significantly influence the afore-mentioned knowledge and attitude.

This study proposes the Takraw Model to represent a role-play aspect of organizations. From the model, each organization in Yala Municipality will represent each player in a takraw team. Each player must practice takraw to have better skill, can play hoop takraw and join sepaktakraw team. The model shows that every organization should work in co-operation with the others for increasing efficiency in environmental management at local and higher levels.

Findings of the study suggest several guidelines for promoting the role of Yala Rajabhat University in environmental management such as guidelines on in-house environmental management, training, technical consultation, laboratory supporting, promotion of student activities, local research, environmental schooling, and promoting co-operation among local organizations.

In summary, Yala Rajabhat University as a local university should play role in technical support of environmental management as well as local development guidance. Local organizations concerned in environmental management should work in collaboration with each other to the goal of sustainable development.